

Dossier didàctic

LA DANSA DEL SOL

ÍNDEX

- 3 Presentació.
- 4 Fitxa artística.
- 5 Guió de l'espectacle
- 6 Objectius didàctics, suggeriments....
- 7 La coreografia.
- 8 La dansa clàssica, la dansa contemporànea.
- 9 Instrumentació: el saxo i el clarinet.
- 10 La trompeta.
- 11 L'helicó i l'acordió.
- 12 El carrilló, la marimba i el washboard
- 13 L'angklung, el caxixi i les llavors

PRESENTACIÓ

Us oferim un espectacle de dansa i música dirigit a nens i nenes de 2 a 7 anys.

Pels més petits hem optat per un concert molt visual, dinàmic i amb un guió ben simple que sigui fàcil de seguir i entendre. Ens volem sumar a celebrar l'any internacional de l'astronomia 2009 i és per aquest motiu que els protagonistes de la història són diferents elements del sistema solar.

En Saturn busca els seus anells, la lluna queda embadalida quan veu a la terra, les estrelles volten per donar vida al sol i el sol, dorm plàcidament fins que obre els ulls i gaudeix de la dansa de tots els astres al seu voltant.

Tota la música i els sons que escoltareu en l'espectacle són interpretats i fets en directe . A més a més, hem triat una instrumentació interessant ja que podreu conèixer instruments com la marimba, el washboard o l'helicó que estem segurs que no haureu escoltat gaire sovint.

FITXA ARTÍSTICA

Àgueda Murillo: dansa

Míriam López: Washboard, carrilló i marimba.

Jaume Badrenas: Clarinet, saxo soprano i saxo tenor.

Toni Cuesta: trompeta, acordió i helicó.

Història i guió: Joana Moreno i Toni Cuesta.

Música: Toni Cuesta, Jaume Badrenas i Xavier Fort.

Coreografies: Àgueda Murillo.

Direcció escènica: Marta Otin

Escenografia: Jordi Castells de Castells i Planas de Cardedeu.

Construcció de maquinària: Jordà Ferrer de Antigua i Barbuda de Mataró.

Vestuari: Clara Pérez i La Botzina.

Il.luminació: Ara so.

Producció: La Botzina, concerts didàctics.

GUIÓ DE L'ESPECTACLE

A escena, el sol dorm plàcidament. De sobte, entren els músics que proven de despertar-lo amb la seva fanfàrria però no se'n surten. El sol segueix dormint. Arriben les estrelles amb la seva dansa i intenten de cridar-li l'atenció. Però, no hi ha manera. El sol descansa immers en el seu somni.

La lluna descobreix a la terra i té lloc un enamorament còsmic. Saturn retroba els seus anells i quan tothom és a escena, el sol es desperta per contemplar la dansa dels astres des del seu immòbil posat.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

- Gaudir d'un espectacle de dansa al mateix temps que escoltem música en directe.
- Presentar instruments poc coneguts pels nens i nenes d'aquestes edats i públic en general.
- Fer servir la dansa i la música com a única eina de comunicació per explicar una història sense narració ni cap altre suport.
- Vetllar per la participació activa dels espectadors.
- Procurar que el públic s'ho passi bé durant el transcurs de la sessió.

SUGGERIMENTS PER A L'APROFITAMENT DIDÀCTIC

- Estaria bé haver visionat algun espectacle de dansa en DVD abans de l'espectacle.
- Comentar l'obra després d'haver-la vist. Què ha agradat més, si s'ha entès la història ...
- Després del concert es poden treballar els instruments que apareixen en el mateix. El seu nom, família...

LA COREOGRAFÍA

La coreografía de la *Dansa del Sol*, està basada en la tècnica de dansa clàssica, però també en elements de dansa contemporània, que descriuen accions més lliures.

Es proposa una coreografia fàcil i entenedora de moviments verticals i llargs a on s'entrellacen la dansa i el joc dels elements que intervenen en cada moment (estrelles, planetes, lluna) per integrar-se en un únic diàleg. La *Dansa del Sol* vol donar importància a la música respectant amb el propi moviment la dinàmica d'aquesta: amb un cert grau de tensió o de força, de rapidesa o lentitud, amb moviment sostinguts o estesos. La seva finalitat és introduir al públic infantil en el món de la música i la dansa d'una manera lúdica i divertida.

La Dansa Clàssica

La dansa clàssica constitueix un sistema de moviment elaborat amb precisió, en el qual no hi ha res casual o superflu.

L'història de la dansa clàssica ens explica que és un fenomen que sorgeix en el Renaixement, a Itàlia en el s. XVI introduït a finals del segle a França, a on floreix, i arriba a Rússia a principis del s. XVII. Comença un intercanvi d'havers culturals coreografiats entre les classes altes i les populars mitjançant l'intervenció d'un personatge: el mestre de dansa.

Els mestres adquireixen un gran prestigi i comencen a viatjar, agafen formes noves adaptant-les als medis i transformant-les en elaborades i refinades creacions.

Les danses tenen dissenys complicats i s'arriba a la necessitat d'establir un cert ordre en les coreografies.

Es separa de l'òpera i es converteix en un gènere teatral independent.

Els ballets van ser la diversió de prínceps i cortesans realitzats per ells i per a ells només ballaven homes

Poc a poc els ballarins es professionalitzen i desplacen als aficionats de la noblesa amb l'aparició del edifici teatral abandonant el saló de ball per arribar al teatre.

La Dansa Contemporània

A principis del segle XX van sorgir uns personatges importantíssims que revolucionen el panorama de la dansa ocupat en aquell moment pel ballet clàssic.

Isadora Duncan, Marta Graham, José Limón, Doris Humphrey, Merce Cunningham van ser pioners en la dansa contemporània. Crearen una escola nova a on l'entrenament ja no és a la barra sinó que es fa al centre de la sala i adquireix major importància l'expressivitat corporal i les nocions fonamentals d'espai, duració i intensitat.

A partir dels anys setanta en la dansa occidental entren influències de tècniques orientals. Es treballa amb el centre de gravetat més baix, localitzat en la zona pèlvica, varia el concepte de col·locació aprofitant més el pes i la força de la gravetat que la tensió muscular, la dansa s'apropa a moviments més naturals; la relaxació, la respiració i el contacte amb l'altre, potenciant una major comunicació entre els ballarins.

La improvisació es desenvolupa com una vertadera tècnica.

INSTRUMENTACIÓ DE L'ESPECTACLE

El saxo.

El saxo és un instrument de la família de vent fusta inventat a França l'any 1840 per un Belga, Adolf Sax.

El so es produeix per la vibració d'una canya i les diferents notes de l'escala musical s'aconsegueixen gràcies a un mecanisme de claus.

El seu tub cònic, fa que tingui un gran ventall de possibilitats sonores.

A principis de segle es va fer un instrument imprescindible en totes les formacions de Jazz dels EEUA. De terres americanes van sortir grans saxofonistes, com Beb Western, Charlie Parker, John Coltrane i un llarg etcètera.

En aquest espectacle podreu veure i escoltar dos dels instruments de la família dels saxos, el soprano (petit i recte) i el tenor (més voluminós i curvat).

El clarinet.

El clarinet és un instrument de vent-fusta. Dins d'aquesta gran família, el clarinet pertany als instruments de canyeta simple, a l'igual que el saxòfon.

El forat és aproximadament cilíndric (a semblança de la flauta travessera i a diferència del saxòfon). És un instrument format per diverses peces desmuntables: broquet, barrilet, cos superior, cos inferior i campana.

El material principalment utilitzat per a la seva construcció és la fusta de banús. Tanmateix, en els últims anys ha començat a utilitzar-se la resina o plàstic com a nous materials. És un instrument transpositor l'extensió del qual abasta de tres a quatre octaves.

La trompeta

És un instrument de la família vent metall, amb embocadura curvilínia de perfil parabòlic, (en forma de copa). El seu tub, d'aproximadament un metre de llargada, està doblegat dues vegades.

La història de la trompeta es remunta als orígens de la humanitat. Es van trobar trompetes a la tomba del faraó egipci Tutankamon (va regnar de 1358 a 1353a.C.). En l'escultura romana es pot observar que les trompetes apareixen a totes les processons. Dels quaranta-dos instrumentistes adscrits a la cort d'Enric VIII, catorze eren trompetistes.

Als primers anys del s. XVII i amb el naixement de l'orquestra, s'utilitzaven trompetes naturals de diferents afinacions.

No fou fins a principis del s. XIX que dos alemanys, Blümel i Stölzel, van aplicar a la trompeta el veritable sistema de pistons que ha estat i és objecte de continues modificacions per buscar una major perfecció de l'instrument.

De timbre clar i brillant és un dels instruments més difícils de fer sonar, ja que el so, la vibració, la produeixen els llavis dels músics, el que determina unes condicions físiques per poder tocar-la.

El músic que toca una trompeta pot aconseguir un cert nombre de notes emprant els pistons. Cada pistó té forats que poden desviar l'aire que vibra cap a una secció lateral dels tubs. Això allarga la columna d'aire que vibra dins l'instrument i fa la nota més greu.

L'helicó

Sousàfon (angl. Sousaphone)

Tipus d'helicó encarregat pel compositor americà Philip Sousa a uns luthiers dels Estats Units d'Amèrica (Conn company). Té les mateixes prestacions que la tuba i el que la diferencia és la forma. És circular i és per això que pertany al grup dels helicons. Pel fet que el músic es col·loca al seu interior es fa servir com a tuba de cercaviles.

Afinat en Do.

L'acordiό

L'acordiό va ser patentat el 6 de maig de 1829 per Cyrill Demian, realment sorgia com el resultat d'una recerca de un instrument amb potencia sonora i amb facilitat de fraseig.

Realment, el sistema de llengüetes que utilitza el acordiό ja es coneixia en el món asiàtic des de fa 5.000 anys, tal com hem comentat en la harmònica. el sistema és el mateix, però l'invent incorpora parts noves. L'aire el produeix una manxa, arriba a les llengüetes i aquestes sonen al prémer un sistema de tecles idèntic al de un piano. Amb l'altre mà, a més de manxar, l'instrument incorpora un sistema de botons amb acords pre-configurats, tot això el converteix en un instrument que fàcilment pot fer-se una melodia i un acompanyament.

Actualment trobem diferents tipus d'acordiόns: el Diatònic, que té botons a les dues bandes de la manxa i que el so produït quan es manxa en un sentit és diferent de quan es fa en el contrari, al igual que la harmònica i també està limitat a algunes tonalitats concretes. L'acordiό Cromàtic, igual funcionament que aquest últim, però amb totes les notes de l'escala musical i tonalitats i l'acordiό piano, amb un teclat de piano en lloc de botons és el més comú.

El carrillò o glockenspiel

Té les làmines d'acer. És més petit que el xilòfon i el vibràfon amb una tessitura menor. que va d'un sol 4 a un do 7. Prové dels metal·lòfons de l'illa de Bali. Fou introduït a l'orquestra per G.F. Haendel a l'oratori Saul. Instrument que es pot adaptar per tocar-lo caminant, molt emprat en tot tipus de bandes. La seva funció és melòdica.

La marimba

La marimba és un tipus de xilòfon més extens, desenvolupat a l'Amèrica Central. Les làmines son de fusta. És un instrument en constant evolució. Es pot tocar amb 4 baquetes i fins i tot el poden interpretar dos músics alhora. Pot ser un instrument melòdic però també pot tenir una funció harmònica.

El washboard (taula de rentar).

Com el seu nom indica es tracta d'una taula de rentar tradicional que en aquest cas s'utilitza com un instrument de percussió idiòfon. Provenent d'els USA, s'utilitza en diferents estils de música tradicional: Blues, jazz tradicional, zydeco, cajun i folk. Es poden afegir diferents instruments a la taula (plats, caixes xineses, botzines, etc..) normalment es fa sonar amb uns didals en varis dits per fregar o picar o rascar l'instrument.

L'angklung

Instrument de percussió originari d'Indonèsia, concretament de les illes de Java i Bali. Fabricat en bambú. el so es produeix fent moure les canyes de bambú per fer el tremolo, cada instrument té una nota concreta, amb diferents mides i gruixos del bambú s'aconsegueixen diferents notes de l'escala musical. Un grup de Angklung pot estar compost per 60 o més persones.

El caxixi

Instrument originari de Brasil, fabricat amb elements naturals, dins pot dur sorra, arròs o llavors, per fer-lo sonar, el músic el sacseja.

Les llavors

Les llavors, lligades amb cordills piquen entre si quan es mouen.

Baina de fruit originari del Perú. Les llavors són dins de la fruita seca i al moure's piquen contra la baina.